

**Anders Fänge, Svenska
Afghanistankommittén:**

USA:s krig har ökat stödet för talibanerna

*Bland folkgrupper som uzbekerna och tajikerna ökar nu stödet för talibanerna, sa Anders Fänge.
Foto: Henrik Persson*

Anders Fänge har i 30 år vistats i Afghanistan för Svenska Afghanistankommitténs, SAK, räkning. Nu är han åter i Sverige efter en avslutad tjänst som SAK:s chef i Kabul. Han höll den 18 februari föredrag på Etnografiska museet i Stockholm.

Anders Fänges olika utlandsuppdrag både började och slutade med Afghanistan. Därtill har han varit i Palestina, Somalia och Etiopien, anställd av bland andra Rädda Barnen, FN och Sida.

Anders Fänge redogjorde på sitt föredrag för möten med ministrar och talibanledare. Hur krigsherrarna etablerat en fastare position med hjälp av amerikanska pengar.

– Det var väskor fulla med pengar som utbyttes och skickades vidare.

Han beskrev hur korruptionen inom Karzairégimen uppstår och frodas via utländska företag och inhemska aktörer. Samtidigt har den högt utlovade uppbyggnaden uppenbarligen inte blivit verklighet. Landet hålls kvar nere i botten av FN:s utvecklingsindex.

– Vägen från Kabuls flygplats är nog den dyraste väg som någonsin byggts. Det hela sköts enligt att Carema-upplägg men med sju olika företag inblandade. Och varje företag har

förstås krävt sin andel i pengar.

Flickskolor under talibanerna

Det finns också positiva förändringar:

– Tidigare gick hela Afghanistans telefonnät via 500 kopparkablar. Nu har en explosion ägt rum när det gäller spridningen av mobiltelefoner.

– Men bristen på kvalificerad arbetskraft är stor. Nästan ingen har satsat på högre utbildning. Jordbruket, som 75–80 procent av afghanerna lever av, har knappt fått några satsningar.

Anders Fänge beskrev hur SAK under talibanstyrets tid genom lämpor och smidighet lyckades driva flickskolor. Han beskrev den, främst amerikanska, krigsföring som lett till ökat stöd för talibanerna:

– Man har seden att i Afghanistan skjuta spårlyusammunition med kalashnikovgevärdar upp i luften i samband med bröllop. Detta som en ersättning för fyrverkerier. Bröllopen är ofta på torsdagar före fredag som är afghanernas söndag.

– Amerikanska stridshelikoptrar ser spårlyuset och går till attack. Detta har skett flera gånger just på torsdagar.

Enligt *Stop the War Coalition* i England har afghanerna blivit så vana vid att NATO attackerar deras offentliga ceremonier att traditionella bröllopfester utomhus har upphört i de av kriget mest utsatta områdena.

– Sådana här angrepp med civila

offer ökar förstås stödet till talibanerna, främst i söder och öster, så även bland etniska grupper där de haft mindre stöd tidigare, som uzbekerna, hazarer och tajikerna.

Dödas i hemmen

– Under förra året har USA:s specialtrupper enligt egna uppgifter dödat 700 talibankommandanter på mellannivå. De dödas i hemmen, tillsammans med övriga i rummet. Särskilt om dessa rör på sig.

USA-Natokommandot har enligt *Counterpunch* 3/11 2011 själva meddelat att under tio månader år 2010–2011 dödades 1 500 civila vid dessa nattträder.

– De talibankommandanter som dödas ersätts bara av yngre, mer oförsönliga och enkelspåriga personer, konstaterade Anders Fänge.

Talibanerna får framgång genom att skapa lag och ordning i byarna.

– Talibanerna straffar korrupta och våldsmän genom att smeta in dem i tjära och låta dem rida på en åsna genom byn. Det är mycket populärt.

Anders Fänge redogjorde för ett par-tre utvecklingsscenarier. Afghanistans framtid kunde han däremot inte sja om. Efter föredraget lämnade jag över ett par nummer av Fjärde Världen till honom, som han intresserat tog emot.

Henrik Persson